

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MICHALA BOBKA
přednesené dne 27. října 2016¹

Věc C-640/15

**Minister for Justice and Equality
proti
Tomasu Vilkasovi**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Court of Appeal (Irsko)]

„Evropský zatýkácí rozkaz — Lhůty pro předání vyžádané osoby — Předání, jemuž zabránily okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států — Vyšší moc — Osobní chování — Možnost uzavřít opakovanou dohodu o novém datu předání — Podmínky — Článek 6 Listiny základních práv Evropské unie — Nové, opětovně se vyskytující nebo přetrvávající okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států“

Ve filmu *Půlnoční běh* z roku 1988 hraje Robert De Niro lovce odměn, jehož úkolem je přivést zpět do Los Angeles bývalého mafiánsk

ého účetního, který po propu

1. štení na kauci uprchl. Poté, co ho v New Yorku zatkne, nastoupí společně na běžnou leteckou linku. Účetní se však před odletem začne chovat rozčileně a agresivně. Pilot je požádá, aby opustili letadlo. Jsou nuceni cestovat do Los Angeles alternativním zdlouhavým způsobem přes celou zemi, přičemž filmový plakát poněkud překvapivě slibuje, že „by to mohl být začátek krásného přátelství“².

2. Pokud jde o T.Vilkase, odpůrce v projednávané věci, analogie s tímto filmem, je-li vůbec možná, zřejmě skončila v první fázi: vyloučení z běžného letu kvůli agresivitě během postupu předávání z jednoho členského státu do druhého. Na druhou stranu se zdá, že tato konkrétní scéna byla natočena dvakrát.

3. Litevské úřady vůči odpůrci vydaly dva evropské zatýkácí rozkazy (EZR). Vykonávající justiční orgán v Irsku souhlasil s jeho předáním. Bylo naplánováno, že se předání uskuteční běžnou leteckou linkou. V dohodnutý den se však odpůrce rozčílil, stal se agresivním a odmítl nastoupit do letadla. Pilot nepovolil jeho vstup na palubu. O dva týdny později, z důvodu velmi podobného průběhu událostí, selhal i druhý pokus o předání. Předání bylo opět zmařeno v důsledku agresivního chování T. Vilkase.

¹ — Původní jazyk: angličtina.

² — *Půlnoční běh* (1988), režie Martin Brest, výroba Universal Pictures.

4. Za těchto podmínek předkládající soud, kterým je Court of Appeal (Irsko), žádá o poskytnutí vodítka k výkladu článku 23 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy³. Předkládající soud se Soudního dvora táže, zda článek 23 rámcového rozhodnutí umožňuje opakovanou dohodu o datu předání vyžádané osoby, a pokud ano, za jakých podmínek. Soudní dvůr je tedy vyzván, aby zkoumal, zda čl. 23 odst. 3 může být opakovaně použit a jaké situace lze považovat za „okolnosti, které jsou mimo kontrolu“ členských států podle tohoto ustanovení.

I – Právní rámec

A – Unijní právo

5. Článek 23 rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Lhůty pro předání osoby“, zní následovně:

„1. Vyžádaná osoba je předána co nejdříve v den, který dohodnou dotyčné orgány.

2. Je předána nejpozději do deseti dnů po přijetí pravomocného rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu.

3. Brání-li předání vyžádané osoby ve lhůtě stanovené v odstavci 2 okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států, vykonávající a vystavující justiční orgán se neprodleně vzájemně kontaktují a dohodnou nové datum předání. V tomto případě se předání uskuteční do deseti dnů od dohodnutí tohoto nového data.

4. Předání lze výjimečně dočasně odložit ze závažných humanitárních důvodů, například existují-li závažné důvody domnívat se, že by to zřejmě ohrozilo život nebo zdraví vyžádané osoby. Výkon evropského zatýkacího rozkazu se uskuteční, jakmile tyto důvody pominou. Vykonávající justiční orgán neprodleně informuje vystavující justiční orgán a dohodne s ním nové datum předání. V tomto případě se předání uskuteční ve lhůtě do deseti dnů od nového data.

5. Nachází-li se osoba po uplynutí lhůt uvedených v odstavcích 2 až 4 ještě ve vazbě, bude propuštěna.“

B – Irské právo

6. Lhůty pro předání jsou stanoveny v čl. 16 odst. 3 až čl. 16 odst. 5A European Arrest Warrant Act 2003 (zákon o evropském zatýkacím rozkazu z roku 2003), který podle předkládajícího soudu provedl článek 23 rámcového rozhodnutí. Relevantní ustanovení zní následovně:

„Článek 16

[...]

3) S výhradou ustanovení článku 18 nabývá příkaz podle odstavce 1 nebo 2 účinnosti uplynutím patnácti dnů ode dne jeho vydání nebo dříve, pokud tak High Court určí na žádost ústředního orgánu státu a se souhlasem osoby, na kterou se příkaz vztahuje.

3 — Úř. věst. 2002, L 190, s. 1, Zvl. vyd. 9/06, s. 34, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí“).

3A) S výhradou ustanovení odstavců 5 a 6 je osoba, na kterou se vztahuje platný příkaz podle odstavce 1 nebo 2, předána do dotčeného vystavujícího státu nejpozději do 10 dnů poté, co příkaz nabyl účinnosti podle odstavce 3.

4) Vydá-li High Court příkaz podle odstavce 1 nebo 2 a nerozhodne-li zároveň o odložení předání podle článku 18

[...]

b) nařídí zajištění dotčené osoby ve věznici [...] na dobu nepřesahující 25 dnů po dobu provádění daného příkazu a

c) nařídí, že dotčená osoba bude znovu předvedena před High Court,

i) nebyla-li předána před uplynutím lhůty pro předání podle odstavce 3A, co možná nejdříve po uplynutí uvedené lhůty, nebo

ii) má-li ústřední orgán státu za to, že vzhledem k okolnostem, které jsou mimo kontrolu státu nebo dotčeného vystavujícího státu, nebude dotčená osoba předána ke dni uplynutí lhůty stanovené v bodě i), před jejím uplynutím.

5) V případě předvedení osoby před High Court podle ustanovení odst. 4 písm. c), High Court

a) je-li přesvědčen, že z důvodu okolností, které jsou mimo kontrolu státu nebo dotčeného vystavujícího státu, nebyla dotčená osoba předána ve lhůtě pro předání podle odstavce 3A nebo případně nebude v této lhůtě předána,

i) po dohodě s vystavujícím justičním orgánem stanoví nové datum předání dotčené osoby a

ii) nařídí zajištění dotčené osoby ve věznici [...] na dobu nepřesahující 10 dní od data stanoveného podle bodu i) do doby jejího předání,

a

b) v ostatních případech nařídí propuštění dotčené osoby.

5A) Osoba, na kterou se vztahuje platný příkaz podle odst. 5 písm. a),

a) je předána do dotčeného vystavujícího státu nejpozději do 10 dnů ode dne nabytí účinnosti příkazu, nebo

b) nedošlo-li k předání podle písmena a), je propuštěna.

[...]“

II – Skutkové okolnosti, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

7. Dne 9. července 2015 High Court (Irsko), jednající jako vykonávající justiční orgán, vydal dva příkazy k předání T. Vilkase (odpůrce) do Litevské republiky. Tyto příkazy byly přijaty za účelem výkonu dvou evropských zatýkacích rozkazů vydaných litevským soudem (vystavujícím justičním orgánem). V souladu s vnitrostátními procesními pravidly nabýly tyto příkazy účinnosti dne 24. července 2015.

8. Článek 16 odst. 3A zákona o evropském zatýkacím rozkazu z roku 2003 stanoví, že irský ústřední orgán (Minister for Justice and Equality, dále jen „navrhovatel“) je povinen předat odpůrce vystavujícímu státu „nejpozději do 10 dnů“ poté, co příkazy nabyly účinnosti. V projednávané věci to znamenalo nejpozději dne 3. srpna 2015. S litevskými orgány bylo dohodnuto, že se předání uskuteční dne 31. července 2015 běžnou leteckou linkou. Ve stanovený den však odpůrce odmítl nastoupit do letadla. Byl natolik rozčilený a agresivní, že pilot letu zakázal jeho vstup na palubu.

9. Bylo dohodnuto nové předání odpůrce. High Court stanovil datum předání na 6. srpna 2015 a vrátil odpůrce zpět do vazby. Dne 13. srpna 2015 byl uskutečněn druhý pokus o předání, opět běžnou leteckou linkou. I tentokrát chování odpůrce zabránilo jeho předání.

10. Navrhovatel neprodleně kontaktoval litevské orgány, aby dohodli nové datum předání. Tentokrát bylo navrženo, aby byl odpůrce s ohledem na jeho dřívější chování přepraven po moři do kontinentální Evropy a poté pozemní cestou do Litvy. Organizace tohoto druhu přepravy byla složitější, takže nové datum předání bylo stanoveno na 15. září 2015, s výhradou schválení ze strany High Court.

11. Dne 14. srpna 2015 High Court konstatoval, že podle jeho výkladu čl. 16 odst. 3 až čl. 16 odst. 5A zákona o evropském zatýkacím rozkazu z roku 2003 není příslušným k projednání žádosti o stanovení nového data předání. Tato žádost byla zamítnuta a odpůrce byl propuštěn z vazby. Irský ústřední orgán se proti tomuto rozhodnutí odvolal k předkládajícímu soudu, kterým je Court of Appeal (Irsko). Předkládající soud shledal, že je nezbytné požádat Soudní dvůr o pomoc při výkladu čl. 16 odst. 3 až čl. 16 odst. 5A zákona o evropském zatýkacím rozkazu z roku 2003 vzhledem k tomu, že tato ustanovení provedla článek 23 rámcového rozhodnutí.

12. Za těchto okolností se Court of Appeal (Irsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Předpokládá nebo umožňuje článek 23 rámcového rozhodnutí opakovanou dohodu o novém datu předání?
- 2) V případě kladné odpovědi, je tomu tak v některé nebo ve všech následujících situacích: jestliže předání vyžádané osoby ve lhůtě stanovené v odstavci 2 již zabránilo okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států, a z tohoto důvodu je uzavřena dohoda o novém datu předání, přičemž
- i) je zjištěno, že dotčené okolnosti nadále trvají; nebo
 - ii) již skončily, ale je zjištěn jejich opětovný výskyt; nebo
 - iii) již skončily a zároveň vznikly jiné okolnosti, které zabránily nebo mohou zabránit předání vyžádané osoby ve stanovené lhůtě a které lze vztáhnout k uvedenému novému datu předání?“

13. Usnesením ze dne 24. listopadu 2015 předkládající soud požádal Soudní dvůr o projednání věci ve zrychleném řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora. Tato žádost byla zamítnuta usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 23. prosince 2015⁴.

14. Písemná vyjádření předložili T. Vilkas, irská, francouzská, litevská, rakouská, polská vláda a vláda Spojeného království, jakož i Komise. Na jednání, které se konalo dne 20. července 2016, byly vyslechnuty řeči T. Vilkase, irské a litevské vlády a vlády Spojeného království, jakož i Komise.

⁴ — Vilkas (C-640/15, EU:C:2015:862).

III – Analýza

15. Prostřednictvím první otázky se Court of Appeal (Irsko) Soudního dvora táže, zda článek 23 rámcového rozhodnutí umožňuje opakovanou dohodu o novém datu předání. Druhá otázka se týká výkladu čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí a žádá výklad pojmu „okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států“.

A – První otázka: opakovaná dohoda o novém datu předání

16. Předkládající soud formuloval první otázku obecně s ohledem na článek 23 rámcového rozhodnutí. Dva odstavce tohoto ustanovení – čl. 23 odst. 3 a 4 rámcového rozhodnutí – za určitých okolností umožňují uzavřít dohodu o novém datu předání v případě, že uplynula lhůta deseti dnů po přijetí pravomocného rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu podle čl. 23 odst. 2. Článek 23 odst. 3 poskytuje možnost dohodnout se na novém datu předání, jestliže předání ve lhůtě stanovené v čl. 23 odst. 2 zabránilo okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států. Toto ustanovení je v projednávané věci relevantní.

17. V první části tohoto stanoviska budu zkoumat čl. 23 odst. 3 z jazykového, systematického a teleologického hlediska. Vzhledem k tomu, že výklad tohoto ustanovení má přímý vliv na možnost ponechat vyžádanou osobu ve vazbě, budu následně zkoumat slučitelnost navrhaného přístupu se základním právem na svobodu stanoveným v článku 6 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

1. Jazykový výklad čl. 23 odst. 3

18. Odpůrce tvrdí, že jasné znění článku 23 vylučuje opakované stanovení nového data předání. Komise a všechny členské státy, které předložily vyjádření, zastávají jiný názor.

19. Zprv je třeba zdůraznit, že znění článku 23 rámcového rozhodnutí nijak neomezuje počet *pokusů* o předání. Znění i nadpis uvedeného ustanovení obsahují pouze *lhůty* pro účinné předání.

20. Již z pouhého znění tohoto ustanovení logicky vyplývá, že článek 23 nebrání tomu, aby v maximálních lhůtách stanovených v odstavcích 2 až 4 byl pokus o předání opakován, je-li to prakticky možné.

21. Zadruhé oproti tomu, co tvrdí odpůrce, odkaz na „lhůtu stanovenou v odstavci 2“ uvedený v čl. 23 odst. 3 jasně nevylučuje možnost opakované dohody o novém datu předání.

22. Odpůrce tvrdí, že výraz „lhůta stanovená v odstavci 2“ odkazuje na stanovenou lhůtu, jež počíná běžet dnem přijetí pravomocného rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu. Z toho vyplývá, že čl. 23 odst. 3 umožňuje stanovit pouze jedno nové datum předání.

23. Tento názor nesdílím. Jak uvedly Komise a polská vláda, odkaz na „lhůtu stanovenou v odstavci 2“, uvedený v čl. 23 odst. 3, není zdaleka jednoznačný a lze jej chápat různými způsoby.

24. Podle Komise lze výraz „lhůta stanovená v odstavci 2“ vykládat tak, že odkazuje na dobu trvání uvedené lhůty: 10 dnů. Tento přístup, podporovaný irskou vládou, znamená, že po prvním výskytu „okolností, které jsou mimo kontrolu členských států“, by po dosažení dohody o novém datu předání začala běžet nová desetidenní lhůta. Pokud by „nové okolnosti, které jsou mimo kontrolu [...]“ nastaly v uvedené desetidenní lhůtě, bylo by možné uzavřít dohodu o novém datu předání.

25. Možný je i další výklad: čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí stanoví výjimku v případě, kdy předání nelze provést ve lhůtě stanovené v odstavci 2. To znamená, že i každé nové datum předání vyplývající z opakovaného použití čl. 23 odst. 3 rovněž splňuje podmínku, že bylo znemožněno předání v původní lhůtě „stanovené v odstavci 2“.

26. Mám za to, že odkaz v čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí na „lhůtu stanovenou v odstavci 2“ by měl být chápán v souladu s obecnou systematikou článku 23. Jak již bylo uvedeno, toto ustanovení stanoví lhůty, nikoli počet pokusů o předání.

27. Z alternativních výkladů předložených odpůrcem a Komisí každopádně vyplývá, že znění čl. 23 odst. 3 sice navozuje silný dojem, že se odkaz na „lhůtu stanovenou v odstavci 2“ vztahuje na lhůty, a nikoliv na počet pokusů, formulace tohoto ustanovení však není jednoznačná: je tudíž nezbytné zabývat se kontextem a účelem tohoto ustanovení.

2. Systematický a teleologický výklad

28. Článek 23 odst. 3 představuje výjimku v rámci článku 23. Jeho účelem je řešit specifické a výjimečné situace, kdy předání v rámci „standardních“ lhůt stanovených v čl. 23 odst. 2 zabránily „okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států“. To umožňuje, aby ve velmi omezeném okruhu případů byla uplatňována výjimka z jinak krátkých lhůt, která – stejně jako jakékoliv jiné právní výjimky – musí být vykládána restriktivně.

29. Článek 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí tedy funguje jako pojistka, kterou je zohledněna složitost postupů předávání, jež již pojmově předpokládají složitá organizační opatření za účelem uskutečnění mezinárodní přepravy. Obdobné či stejné výjimky jsou tradičně obsaženy v úmluvách o vydávání⁵. Účelem čl. 23 odst. 3 je tudíž zabránit, aby neobvyklé či nahodilé události, cizí řádnému průběhu řízení, zmařily výkon evropského zatýkacího rozkazu, s nímž již vyslovil souhlas vykonávající justiční orgán. Konečně cílem čl. 23 odst. 3 je zabránit „nahodilé“ beztrestnosti⁶.

30. Ve shodě s litevskou vládou se tudíž domnívám, že výjimečná povaha okolností, jež vedou k použití čl. 23 odst. 3, je sama o sobě argumentem proti předem danému omezení počtu povolených dohod o novém datu předání. V opačném případě hrozí riziko poněkud absurdních výsledků. Mohu uvést extrémní příklad: poté, co selhal pokus o předání z důvodu výbuchu sopky a následného zákazu letecké dopravy, by dohoda o druhý pokus mohla být zmařena z důvodu zemětřesení.

31. Kromě toho stále ještě v rámci systematického výkladu, je třeba zdůraznit, že článek 23 je umístěn na samém konci poměrně složitého postupu předávání stanoveného v kapitole 2 rámcového rozhodnutí. Uplatní se poté, co vykonávající justiční orgán již uskutečnil všechny ostatní nezbytné kroky, včetně vydání rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu podle článku 15. V případě opakování „okolností, které jsou mimo kontrolu [...]“ by výklad vylučující opakované stanovení nového data předání podle čl. 23 odst. 3 bránil úspěchu celého postupu.

5 — Například čl. 11 odst. 3 Úmluvy vypracované na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o zjednodušeném postupu vydávání mezi členskými státy Evropské unie (Úř. věst. 1995, C 78, s. 2; Zvl. vyd. 19/08, s. 3) a čl. 18 odst. 5 Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957. Pokud jde o poslední uvedenou úmluvu, bylo uvedeno, že neexistují žádné výhrady týkající se opakovaného použití tohoto pravidla (viz J. L. Manzanares Samaniego, *El Convenio Europeo de Extradición*, Bosch, Barcelona, 1986, s. 219).

6 — Soudní dvůr uznal cíl zabránit nebezpečí beztrestnosti za legitimní cíl obecného zájmu stanovený unijním právem (viz rozsudky ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, body 37 až 39, a ze dne 27. května 2014, Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014: 586, body 63 a 65).

32. Komise a členské státy, které předložily vyjádření, se rovněž důrazně dovolávají obecných cílů rámcového rozhodnutí. Judikatura Soudního dvora zdůrazňuje, že tento nástroj zavedením nového zjednodušeného a efektivnějšího systému směřuje k usnadnění a urychlení justiční spolupráce. Tím se snaží podpořit obecnější cíl, který byl pro Evropskou unii vytýčen, a sice „stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva založeným na vysoké úrovni důvěry, která musí existovat mezi členskými státy“⁷. Uvedený cíl urychlit justiční spolupráci je vyjádřen zejména v rámci úpravy lhůt pro přijímání rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu⁸, jakož i lhůt pro účinné předání.

33. Podle judikatury Soudního dvora, jsou-li možné různé výklady, je třeba upřednostnit ten, který zajišťuje, že si dotčené ustanovení a právní nástroj zachovají svou účinnost⁹. Výklad čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí, který v případě splnění podmínek stanovených tímto ustanovením umožňuje opakovanou dohodu o novém datu předání, nepochybně podporuje cíle rámcového rozhodnutí usnadnit a urychlit justiční spolupráci.

3. Dílčí závěr

34. Z uvedených důvodů se domnívám, že čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí je třeba vykládat tak, že umožňuje opakovanou dohodu o novém datu předání.

35. Je zřejmé, že tímto výkladem je ovlivněna možnost ponechat vyžádanou osobu ve vazbě. Pokračující uplatňování čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí brání tomu, aby byl použit čl. 23 odst. 5, který ukládá propuštění vyžádané osoby, nachází-li se ve vazbě. Navíc, jak správně na jednání uvedla Komise, a v rozporu s tím, co tvrdí francouzská a litevská vláda, povinnost propustit vyžádanou osobu podle čl. 23 odst. 5 představuje na rozdíl od „předběžného propuštění“ podle článku 12 rámcového rozhodnutí skutečné a bezpodmínečné propuštění. Povinnost vyplývající z článku 12 rámcového rozhodnutí učinit veškerá opatření nezbytná k tomu, aby vyžádaná osoba nemohla utéci, tak v případě použití čl. 23 odst. 5 nemůže přetrvávat pouze na základě evropského zatýkacího rozkazu.

36. V obecné rovině souhlasím s odpůrcem v tom, že ustanovení rámcového rozhodnutí musí být vykládána s ohledem na právo na svobodu obsažené v článku 6 Listiny¹⁰. Podle čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí není tímto nástrojem dotčena povinnost ctít základní práva zakotvená v Listině, což potvrdil Soudní dvůr¹¹.

37. Souhlasím však s tvrzením irské vlády a vlády Spojeného království, že výklad čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí, který umožňuje uzavírat opakované dohody o novém datu předání, nevede sám o sobě k závěru, který by byl v rozporu s článkem 6 Listiny. Důvod je jednoduchý: článek 23 odst. 3 neukládá ani neupravuje vazbu¹². Rámcové rozhodnutí záměrně nezasahuje do pravomoci členských států upravovat vazbu před předáním. Předání není podmíněno vazbou vyžádané osoby. To potvrzuje článek 12 rámcového rozhodnutí, který stanoví, že při zatčení osoby na základě evropského zatýkacího rozkazu rozhodne vykonávající justiční orgán o *tom, zda* by měla být vyžádaná osoba ponechána ve

7 — Rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, spojené věci C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 76 a citovaná judikatura).

8 — Rozsudek ze dne 30. května 2013, F. (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, bod 58).

9 — Viz například rozsudek ze dne 7. října 2010, Lassal, (C-162/09, EU:C:2010:592, bod 51). V tomto smyslu viz také rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, body 35 až 42).

10 — Pokud jde o článek 12, obdobně viz rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 54).

11 — Rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 53).

12 — Vazba v trestním řízení není v současné době upravena na unijní úrovni. I přesto, že Rada vyzvala Komisi, aby předložila Zelenou knihu o vazbě, nebyly učiněny žádné další kroky k přijetí unijního nástroje v této oblasti. Viz Zelená kniha „Posilování vzájemné důvěry v evropském soudním prostoru – Zelená kniha o uplatňování právních předpisů EU souvisejících s trestním soudnictvím v oblasti zadržení“, Brusel, 14. června 2011, COM (2011) 327 final. V jednotlivých členských státech je patrný rozdíl v přístupu k otázce vazby před předáním nebo vydávací vazby. Viz zejména Evropský výbor pro trestní problematiku – Výbor expertů pro provádění evropských úmluv v oblasti spolupráce v trestních věcech, „Vazba před předáním a vydávací vazba – lhůty platné v jednotlivých státech“, Štrasburk, 2. července 2012, PC-OC/Inf 71, k dispozici na <http://www.coe.int/tj>.

vazbě. Kromě toho, i když v průběhu postupu předávání má vykonávající justiční orgán povinnost přijmout nezbytná opatření k zajištění toho, aby byly nadále splněny hmotné podmínky pro účinné předání osob¹³, rámcové rozhodnutí neukládá vzetí do vazby ani neupravuje délku či podmínky vazby, na něž se i nadále vztahují vnitrostátní právní předpisy¹⁴.

4. Omezení

38. Skutečnost, že samotné rámcové rozhodnutí neupravuje otázku vazby, nicméně neznamená, že neexistují žádná omezení spojená s případným opakovaným použitím čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí. Právě naopak: při použití čl. 23 odst. 3 musí členské státy respektovat dva druhy omezení: zaprvé *vnitřní*, stanovené rámcovým rozhodnutím, a zadruhé *vnější* s ohledem na rámcové rozhodnutí, vyplývající ze základního práva na svobodu a bezpečnost stanoveného v článku 6 Listiny.

a) Omezení stanovená rámcovým rozhodnutím

39. Samotné rámcové rozhodnutí obsahuje řadu omezení.

40. Zaprvé opakované použití čl. 23 odst. 3 je přípustné pouze tehdy, jsou-li dány okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států, jež jsou vykládány restriktivně, jak vysvětlím v odpovědi na druhou předběžnou otázku.

41. Zadruhé na členské státy se i nadále vztahuje povinnost podle čl. 23 odst. 1, tj. předat vyžádanou osobu co nejdříve.

42. Zatřetí možnost opakovaného použití čl. 23 odst. 3 zůstává omezena striktními lhůtami. Vykonávající justiční orgán je povinen neprodleně kontaktovat vystavující justiční orgán a dohodnout s ním nové datum předání, na něž znovu navazuje desetidenní lhůta.

43. Konečně – a co je nejdůležitější – nedodržení některé z lhůt, tj. podle čl. 23 odst. 2 nebo podle čl. 23 odst. 3, vede k okamžitému použití čl. 23 odst. 5, který nařizuje propuštění vyžádané osoby z vazby.

44. Článek 23 odst. 3 tudíž tím, že stanoví striktní lhůty s cílem urychlit justiční spolupráci, stanoví povinnost postupovat s řádnou péčí. Tím je podporován soulad s článkem 6 Listiny vykládaným ve spojení s čl. 5 odst. 1 písm. f) Evropské úmluvy o lidských právech (EÚLP). Lhůty, jak již uvedla Komise ve svém návrhu, mají vést nejen k urychlení postupů v zájmu efektivnosti justiční spolupráce a vzájemného uznávání, ale souvisí také s právem účastníků řízení na rozhodnutí v přiměřené lhůtě¹⁵. Cílem článku 23 rovněž je, jak uvedla polská vláda, chránit vyžádanou osobu před tím, aby v důsledku prodloužení spojeného s postupem předávání byla držena ve vazbě nepřiměřeně dlouhou dobu.

b) Omezení vyplývající ze závazků v oblasti základních práv

45. Členské státy při rozhodování o vazbě v souvislosti s plněním povinností vyplývajících z rámcového rozhodnutí jednají v rámci unijního práva. Vztahuje se na ně tudíž Listina podle jejího čl. 51 odst. 1.

13 — V tomto smyslu, k situaci před přijetím pravomocného rozhodnutí o výkonu, viz rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 61).

14 — Podle článku 12 se rozhodnutí o dalším trvání vazby přijímá „v souladu s právem vykonávajícího členského státu“. Článek 12 dále stanoví, že tuto osobu lze kdykoli předběžně propustit z vazby „v souladu s vnitrostátním právem vykonávajícího členského státu“. V takovém případě příslušný orgán v souvislosti s předběžným propuštěním učiní „veškerá opatření nezbytná k tomu, aby tato osoba nemohla utéci“.

15 — Viz strana 4 návrhu Komise na rámcové rozhodnutí Rady o evropském zatýkáacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, COM(2001) 522 final.

46. Členské státy jsou zejména povinny respektovat právo na svobodu a bezpečnost stanovené v článku 6 Listiny. Z článku 52 odst. 3 Listiny vyplývá, že pokud tento nástroj obsahuje práva odpovídající právům zaručeným EÚLP, jsou smysl a rozsah těchto práv stejné jako ty, které jim přikládá EÚLP¹⁶. Ve vysvětlení k Listině je uvedeno, že článek 6 Listiny odpovídá článku 5 EÚLP¹⁷. Podle čl. 5 odst. 1 EÚLP nesmí být nikdo zbaven svobody, s výjimkou v této úmluvě vyjmenovaných případů, pokud se tak stane v souladu s řízením stanoveným zákonem.

47. I přes rozdíly v tradičních vydávacích systémech¹⁸, jejichž překonání je cílem rámcového rozhodnutí¹⁹, je přijímáno, že úroveň ochrany, která se vztahuje na vazbu před předáním na základě evropského zatýkacího rozkazu, stanoví čl. 5 odst. 1 písm. f) EÚLP²⁰. Toto ustanovení odkazuje na „zákonné zatčení nebo jiné zbavení svobody [...] osoby, proti níž probíhá řízení o [...] vydání“.

48. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) k čl. 5 odst. 1 písm. f) EÚLP stanoví základní požadavky, které jsou relevantní pro vazbu před předáním podle článku 23 rámcového rozhodnutí. Zaprvé vazba je odůvodněná pouze tehdy, je-li postupováno s „řádnou péčí“. Zadruhé vazba musí být „zákonná“, včetně požadavků týkajících se „kvality zákona“. Zatřetí podle čl. 52 odst. 1 Listiny musí být omezení základních práv – jako je zbavení svobody – v souladu se zásadou proporcionality. Těmito třemi omezeními se nyní budu postupně zabývat.

49. První omezení má největší vliv na celkovou dobu trvání vazby před předáním. V případě, že není postupováno s řádnou péčí, přestává být zbavení svobody oprávněné²¹. Vykonávající justiční orgán může rozhodnout, že se dotyčná osoba ponechá ve vazbě, pouze pokud je řízení o předání „vedeno s dostatečnou péčí a délka vazby tudíž není nepřiměřená“²². Jak je uvedeno výše v bodě 44 tohoto stanoviska, lhůty stanovené v článku 23 rámcového rozhodnutí podporují požadavek řádné péče.

50. Pokud jde o druhé omezení, podle čl. 5 odst. 1 písm. f) EÚLP musí být každé zbavení svobody „zákonné“. Z toho vyplývá, že podle čl. 5 odst. 1 EÚLP musí být vazba v souladu s „řízením stanoveným zákonem“²³. Musí být v souladu s hmotněprávními a procesními pravidly vnitrostátního práva, jakož i s cílem spočívajícím v ochraně jednotlivce proti svévoli²⁴. Při posuzování „zákonnosti“ vazby je rozhodující zásada právní jistoty. Požadavek „zákonnosti“ se tudíž týká i „kvality zákona“: „je tedy nezbytné, aby podmínky zbavení svobody byly ve vnitrostátním právu jasně vymezeny a uplatňování samotného zákona bylo předvídatelné [...]“²⁵.

51. Po tomto upřesnění je však třeba uvést, že čl. 23 odst. 3 stanoví právní rámec odůvodňující ponechání dané osoby ve vazbě před předáním. Toto ustanovení však neuvádí konkrétní podmínky pro zbavení svobody.

16 — Viz také rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 56).

17 — Viz rozsudky ze dne 28. července 2016, JZ (C-294/16 PPU, EU:C: 2016: 610, bod 48), a ze dne 15. února 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, body 47 a 77).

18 — Viz zejména stanovisko generálního advokáta D. Ruiz-Jarabo Colomera ve věci *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2006:552, body 38 až 47).

19 — Viz například rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, spojené věci C-404/15 a C-659/15 PPU (EU:C:2016:198, bod 75 a citovaná judikatura).

20 — Viz rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, body 56 až 58).

21 — Rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 57).

22 — Rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (spojené věci C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 100), a rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 58).

23 — Rozsudek ESLP ze dne 26. června 2012, Toniolo v. San Marino a Itálie (CE:ECHR:2012:0626JUD004485310, bod 44).

24 — Rozsudek ESLP ze dne 19. února 2009, A. a další v. Spojené království, (CE:ECHR:2009:0219JUD000345505, bod 164).

25 — Rozsudek ESLP ze dne 24. července 2014, Čalovskis v. Lotyšsko (CE:ECHR:2014:0724JUD002220513, bod 182).

52. V souladu s argumenty, které uvedla generální advokátka E. Sharpston ve věci N., musí být při posuzování, zda je omezení práva na svobodu v souladu s podmínkami zákonnosti a „kvality zákona“, přihlíženo nejen k dotčeným ustanovením unijního práva, ale i k vnitrostátním právním předpisům²⁶. Při posuzování požadavku „zákonnosti“ ESLP připustil, že nástroje mezinárodní spolupráce mohou sloužit jako právní základ vydávací vazby. V souvislosti se zkoumáním kritéria „kvalita zákona“ (potřeba dostupnosti, přesnosti a předvídatelnosti) však ESLP konstatoval, že vzhledem k neexistenci komplexní právní úpravy postupu v uvedených nástrojích je třeba zkoumat vnitrostátní právo²⁷.

53. To má velmi konkrétní vliv na opakované použití čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí. Požadavkem „kvality zákona“ se rozumí, že zadržení může legálně pokračovat na základě opakovaných „okolností, které jsou mimo kontrolu členských států“ pouze v případě, že ustanovení rámcového rozhodnutí ve spojení s prováděcími vnitrostátními předpisy splňují požadavky dostupnosti, přesnosti a předvídatelnosti.

54. Pokud jde o třetí omezení, je třeba připomenout, že i vykonávající justiční orgán musí respektovat požadavek proporcionality. Jak konstatoval Soudní dvůr, čl. 52 odst. 1 Listiny stanoví, že evropským zatýkáacím rozkazem nemůže být odůvodňováno ponechání vyžádané osoby ve vazbě bez časového omezení²⁸. Podobně jak uvedl Soudní dvůr ve věci Lanigan, se tedy vykonávající justiční orgán při rozhodování o ponechání ve vazbě pro účely použití čl. 23 odst. 3 o splnění těchto podmínek ujistí tak, že konkrétně prověří danou situaci, přičemž zohlední všechny skutečnosti relevantní pro zhodnocení opodstatněnosti délky vazby, jako je trest, který této osobě hrozí nebo který jí byl uložen v souvislosti se skutky odůvodňujícími vydání evropského zatýkáacího rozkazu, nebezpečí uprchnutí, činnost příslušných orgánů a případně „podíl vyžádané osoby na této délce“²⁹.

55. Je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda vnitrostátní právní předpisy týkající se vazby před předáním ve spojení s čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí, jakož i jejich použití v projednávaném případě uvedené tři požadavky splňují.

5. Odpověď na první otázku

56. Podle mého názoru je třeba čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí vykládat tak, že umožňuje opakovanou dohodu o novém datu předání. V případě opakovaného použití čl. 23 odst. 3 je ponechání vyžádané osoby ve vazbě v souladu s článkem 6 Listiny pouze v případě, že postup předávání splňuje požadavek řádné péče, že jsou relevantní ustanovení vnitrostátního práva předvídatelná, dostupná a přesná a že je vazba v souladu se zásadou proporcionality.

B – Druhá otázka

57. V případě kladné odpovědi na první otázku se předkládající soud prostřednictvím druhé otázky táže, za jakých okolností lze uzavřít opakovanou dohodu o novém datu předání podle čl. 23 odst. 3. Předkládající soud uvádí různé možnosti: kdy je zjištěno, že „okolnosti, které jsou mimo kontrolu [...]“ nadále trvají, nebo již sice skončily, ale je zjištěn jejich opětovný výskyt, případně vznikly jiné okolnosti, které zabránily nebo mohou zabránit předání vyžádané osoby ve stanovené lhůtě.

26 — Názor generální advokátky E. Sharpston ve věci N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:85, bod 131).

27 — Rozsudky ESLP ze dne 23. října 2008, Soldatenko v. Ukrajina (CE:ECHR:2008:1023JUD000244007, bod 112), a ze dne 26. června 2012, Toniolo v. San Marino a Itálie (stížnost č. 44853/10 CE:ECHR:2012:0626JUD004485310, body 46 až 50).

28 — Rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi A Căldăraru (spojené věci C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 101).

29 — V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 59).

58. Na úvod je třeba poznamenat, že všem těmto situacím je společná existence „okolností, které jsou mimo kontrolu členských států“. V této části stanoviska tedy budu nejprve analyzovat tento pojem. Poté se budu zabývat tím, zda může být osobní chování považováno za „okolnosti, které jsou mimo kontrolu“ členských států. Zatřetí se budu tímto pojmem zabývat v kontextu přetrvávající, opětovně se vyskytující či nové překážky předání podle čl. 23 odst. 3.

1. „Okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států“ nebo „vyšší moc“?

59. Znění čl. 23 odst. 3 se v jednotlivých jazykových verzích rámcového rozhodnutí liší. V anglické verzi a ve většině jazykových verzí toto ustanovení odkazuje na „okolnosti, které jsou mimo kontrolu“ členských států³⁰. Ostatní jazykové verze obsahují pojem „vyšší moc“³¹.

60. Tato rozdílnost není bez následků. Jak je uvedeno v ustálené judikatuře Soudního dvora v různých kontextech, je pojem „vyšší moc“ chápán ve smyslu okolností nezávislých na tom, kdo se vyšší moci dovolává, neobvyklých a nepředvídatelných, jejichž důsledkům nemohlo být i přes veškerou vynaloženou péči zabráněno³². Oproti tomu lze uvést, že „okolnosti, které jsou mimo kontrolu“, se týkají pouze jednoho z prvků definice vyšší moci. Jako takový tvoří logickou podmnožinu vyšší moci. Zahrnují tedy větší počet případů³³.

61. Z přípravných prací však vyplývá, jak uvedla litevská vláda, že pojem „okolnosti, které jsou mimo kontrolu“ ve smyslu čl. 23 odst. 3 měl odpovídat tradičnímu pojmu „vyšší moc“, jak je vykládán Soudním dvorem.

62. Anglická verze návrhu čl. 23 odst. 3, obsažená v původním návrhu Komise, obsahuje pojem „okolnosti, které jsou mimo kontrolu“ (ovšem pouze vykonávajícího členského státu)³⁴. Komise však v důvodové zprávě ke svému návrhu uvádí pojem „vyšší moc“. Tato zpráva dále uvádí, že znění čl. 23 odst. 2 a 3 vycházelo z článku 11 Úmluvy z roku 1995³⁵. V naprosté většině závazných jazykových verzí obsahuje znění tohoto ustanovení pojem „vyšší moc“³⁶.

63. Samotný návrh Komise odkazoval na důvodovou zprávu k Úmluvě z roku 1995, podle které má být pojem „vyšší moc“ vykládán restriktivně³⁷. Požadavek restriktivního výkladu vyplývá rovněž ze skutečnosti, že čl. 23 odst. 3 představuje výjimku z obvyklého průběhu postupu předávání³⁸ a může mít vliv na zbavení svobody vyžádané osoby.

64. V souhrnu mám za to, že pro účely čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí by měly být pojmy „okolnosti, které jsou mimo kontrolu“ a „vyšší moc“ považovány za rovnocenné.

30 — Tak tomu je v případě bulharské, španělské, české, německé, estonské, řecké, chorvatské, lotyšské, litevské, maltské, nizozemské, polské, slovenské, slovinské a švédské verze.

31 — Konkrétně francouzská, italská, portugalská, rumunská a finská verze.

32 — Viz například rozsudek ze dne 18. července 2013, Eurofit (C-99/12, EU:C:2013:487, bod 31 a citovaná judikatura).

33 — Toto rozlišování se výslovně uplatňuje v některých aktech sekundárního práva, které odkazují na samostatné režimy pro vyšší moc a „okolnosti, které jsou mimo kontrolu“. Tak tomu bylo v případě (zrušeného) nařízení Komise (EHS) č. 1380/75 ze dne 29. května 1975, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro peněžní kompenzace (Úř. věst. 1975, L 139, s. 37). V této souvislosti viz stanovisko generálního advokáta C. O. Lenze ve věci Denkavit France (266/84, nezveřejněné, EU:C:1985:425, bod 1, podle kterého „pojem ‚vyšší moc‘ musí tedy být vykládán odlišným, užším způsobem než [ž] okolnosti, které jsou mimo kontrolu dotčené osoby“).

34 — Návrh rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, COM(2001) 522 final (Úř. věst. 2001, C 332E, s. 305).

35 — Úmluva vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o zjednodušeném postupu vydávání mezi členskými státy Evropské unie (Úř. věst. 1995, C 78, s. 2).

36 — Ve španělské, dánské, německé, řecké, francouzské, italské, nizozemské, portugalské a finské verzi. Pouze anglická a švédská verze tento pojem nepoužívají.

37 — Úmluva o zjednodušeném postupu vydávání mezi členskými státy Evropské unie – důvodová zpráva (Úř. věst. 1996, C 375, s. 4).

38 — Obdobně viz rozsudky ze dne 4. února 2016, C & J Clark International (spojené věci C-659/13 a C-34/14, EU:C:2016:74, bod 191), a ze dne 18. července 2013, Eurofit (C-99/12, EU:C:2013:487, bod 37).

2. „Vyšší moc“ a osobní chování v kontextu čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí

65. Soudní dvůr v různých kontextech konstatoval, že vyšší moc není omezena na absolutní nemožnost³⁹. Určil dvě základní složky vyšší moci, které jsou relevantní pro výklad tohoto pojmu v kontextu rámcového rozhodnutí. Zaprvé existuje *objektivní* složka, která se vztahuje k povaze okolností: ty by měly být neobvyklé, nepředvídatelné a nezávislé na vůli osoby, která se této výjimky dovolává. Zadruhé existuje *subjektivní* složka: povinnost dotčeného subjektu „zabezpečit se proti následkům neobvyklé události tím, že učiní vhodná opatření, aniž by však podstoupil nepřiměřené oběti“⁴⁰.

66. Posouzení obou těchto složek je však třeba provést v závislosti na kontextu. V jednotlivých oblastech unijního práva se může lišit⁴¹.

67. Je tudíž třeba zohlednit specifický kontext rámcového rozhodnutí. Tento nástroj je uplatňován v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech s cílem urychlit a zjednodušit postupy předávání. Za tímto účelem musí být dodržovány striktní lhůty. Ve fázi předávání má tudíž prvořadý význam rychlost a řádná péče příslušných orgánů. Tyto důvody, ve spojení s výjimečnou povahou čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí a jeho dopadem na osobní svobodu, vedou ke striktnímu a poměrně úzkému posouzení těchto složek.

68. Pokud jde o první složku vyšší moci, chování vyžádané osoby lze považovat za „okolnost, která je mimo kontrolu [...]“ ve smyslu čl. 23 odst. 3, pokud ho nelze předvídat a členský stát, který se ho dovolává, jej nemůže kontrolovat. Agresivní chování v době předání lze tedy považovat za nepředvídatelnou a nekontrolovatelnou událost pouze v případě, že skutkové okolnosti dostupné orgánům nikterak nenaznačovaly, že takový scénář nastane. Při posuzování pravděpodobnosti takového scénáře musí vnitrostátní orgány věnovat náležitou pozornost zvláštním skutkovým okolnostem každého jednotlivého případu, včetně těchto hledisek: trestné činy, pro které je tato osoba vyžádána nebo byla odsouzena, chování ve vazbě, předchozí záznamy a jakékoliv další okolnosti vztahující se k jejímu zázemí, které mohou vyplývat z vnitrostátního spisu.

69. Komise uvedla, že při zajištění přepravy musí dotčené orgány často využít služeb soukromých společností: skutečnost, že běžní letečtí dopravci mohou odmítnout vstup agresivní osoby na palubu, by tedy měla být považována v široké míře za skutečnost mimo kontrolu orgánů.

70. Souhlasím s tím, že lze mít za to, že taková událost je mimo (fyzickou) kontrolu členských států. Reakci pilota běžného leteckého dopravce v případě rozčileného nebo agresivního chování cestujícího lze však jen stěží považovat za nepředvídatelnou událost. Naopak, z hlediska skutkových okolností a vzhledem k existenci známých bezpečnostních předpisů a protokolů týkajících se takových událostí, je taková reakce pilota zcela předvídatelná.

71. Toto tvrzení však nevylučuje skutečnost, že náhlé, neočekávané násilné chování vyžádané osoby může samo o sobě splňovat první složku definice vyšší moci. To však vylučuje tvrzení, že přirozená a předvídatelná reakce pilota čelícího takové události je sama o sobě vyšší mocí. Koneckonců volba způsobu přepravy je na členských státech. A tyto členské státy jsou za takovou volbu také zodpovědné.

39 — Rozsudek ze dne 18. prosince 2007, Société Pipeline Méditerranée et Rhône (C-314/06, EU:C:2007:817, bod 23 a citovaná judikatura).

40 — Rozsudek ze dne 18. prosince 2007, Société Pipeline Méditerranée et Rhône (C-314/06, EU:C:2007:817, bod 24 a citovaná judikatura).

41 — Viz rozsudek ze dne 18. července 2013, Eurofit (C-99/12, EU:C:2013:487, bod 32 a citovaná judikatura).

72. Pokud jde o druhou složku, je třeba poznamenat, že k tomu, aby členské státy splnily podmínku vynaložení „veškeré řádné péče“ s cílem vyloučit znemožnění předání, se úroveň péče očekávané od orgánů členských států zvyšuje zejména v případě, že působí v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech, a tím spíše v citlivém okamžiku účinného předání. Orgány pověřené předáním v členských státech by měly vynaložit veškeré přiměřené úsilí, aby zaručily, že daná osoba bude skutečně předána. Po zvážení profilu vyžádané osoby může být nezbytné připravit plány v případě nepředvídatelné události.

73. Při plnění takové povinnosti řádné péče musí být snaha o účinné předání přiměřená konkrétní situaci vyžádané osoby tak, aby nebyl porušen článek 4 Listiny. Irská vláda ohledně osoby zbavené svobody uvedla, přičemž vycházela z judikatury ESLP, že „každé použití fyzické síly, které v důsledku chování dané osoby nebylo striktně nezbytné, snižuje lidskou důstojnost a představuje v zásadě porušení práva uvedeného v článku 3 Úmluvy“⁴².

74. Požadavku na dodržování standardů v oblasti základních práv během postupu předávání, který je součástí běžných povinností orgánů, se však nelze dovolávat za účelem rozšíření významu pojmu „vyšší moc“. V souladu s posouzením uvedeným v bodě 65 tohoto stanoviska mohou požadavky v oblasti dodržování základních práv poskytnout podporu členskému státu, který se dovolává vyšší moci, pouze v případě, že učinil veškerá opatření, která vyžaduje řádná péče, avšak předání bylo znemožněno nepředvídatelným chováním vyžádané osoby.

3. Přetrvávající, opětovně se vyskytující nebo nové „okolnosti, které jsou mimo kontrolu [...]“

75. S ohledem na předchozí analýzu by agresivní chování vyžádané osoby mohlo, za splnění podmínek existence vyšší moci, odůvodnit použití čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí. Možnost uznat existenci okolností „[...] mimo kontrolu“ členských států za účelem opětovného použití čl. 23 odst. 3 na základě opakované epizody agresivního chování – což je předmětem druhé předběžné otázky položené předkládajícím soudem – však vyžaduje další zkoumání.

76. Komise a irská vláda, jakož i vláda Spojeného království mají za to, že „okolnosti, které jsou mimo kontrolu [...]“ ve smyslu čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí jsou dány ve všech třech případech vyjmenovaných předkládajícím soudem ve druhé otázce – přetrvávající, opětovně se vyskytující nebo nové „okolnosti, které jsou mimo kontrolu [...]“.

77. Podle mého názoru je však třeba zvolit nuancovanější přístup. V rámci těchto tří druhů situací, které předkládající soud nastínil v abstraktní rovině, se mohou objevit nové „okolnosti, které jsou mimo kontrolu [...]“ pouze v případě, kdy jsou dány obě složky vyšší moci popsané výše v bodě 65. Zda tomu tak je, musí posoudit vnitrostátní soudy v kontextu okolností dané věci. Lze však uvést některé obecné úvahy, které mohou být vnitrostátním soudům v rámci jejich úkolu nápomocny.

78. Pokud jde o první situaci, a to *přetrvávající* okolnosti, mám za to, že litevská vláda správně uvádí, že okolnosti přetrvávající i v nově stanovené lhůtě by v zásadě neměly být považovány za vyšší moc, neboť ve skutečnosti byly vzhledem k jejich trvání předvídatelné. V případě, že přetrvává *stejný* druh mimořádných okolností, žádný vnitrostátní orgán jednající s řádnou péčí nenaplňuje další termín předání.

79. Druhá situace – v případě, kdy „okolnosti, které jsou mimo kontrolu“ skončily, ovšem *opětovně se vyskytly* – také postrádá složku nepředvídatelnosti. Výjimkou může být případ, kdy by opakování situace bylo nepředvídatelné samo o sobě, nebo kdy například situace znovu nastala s intenzitou nebo za okolností, které podstatně mění situaci s ohledem na první událost.

42 — Viz například rozsudky ESLP ze dne 28. září 2015, Bouyid v. Belgie, (CE:ECHR:2015:0928JUD002338009, bod 88), a ze dne 4. prosince 1995, Ribitsch v. Rakousko (CE:ECHR:1995:1204JUD001889691, bod 38).

80. Pokud jde o subjektivní složku vyšší moci, v obou případech, kdy se jedná o přetrvávající nebo opětovně se vyskytující okolnosti, skutečnost, že k podobné situaci již došlo, přirozeně zvyšuje úroveň „řádné péče“, jež mají vnitrostátní orgány vynaložit.

81. V souhrnu předchozí výskyt nebo přetrvávání okolností stejné povahy vedoucí k uplatnění čl. 23 odst. 3 velmi ztěžuje možnost splnit požadavky nepředvídatelnosti a řádné péče, jež jsou inherentní pojmu „vyšší moc“.

82. Ve třetím případě se jedná o to, že „okolnosti, které jsou mimo kontrolu [...]“ *skončily*, ovšem vznikly *jiné* okolnosti, které zabránily nebo mohou zabránit předání vyžádané osoby ve stanovené lhůtě.

83. Podle mého názoru právě tato třetí situace může s největší pravděpodobností skutečně vést k opakovanému použití čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí. Je zajisté pravda, že pravděpodobnost, že v rámci jednoho postupu předávání dojde k více než jednomu opakování jiné a skutečné vyšší moci, je spíše nízká. Avšak vzhledem k tomu, že pravda je často podivnější než fikce, výskyt takových událostí nelze s jistotou vyloučit.

84. Závěrem lze uvést, že při uplatnění úzkého výkladu pojmu „vyšší moc“, který navrhuji v tomto stanovisku, je zřejmé, že k opakovanému použití čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí dojde pouze ve velmi výjimečných případech. V tomto smyslu by tudíž agresivní chování vyžádané osoby, kterým byl zmařen první pokus o předání, mohlo být považováno za vyšší moc pouze tehdy, pokud by vnitrostátní justiční orgány nemohly na základě spisu a skutkových okolností konkrétního případu takový průběh událostí rozumně předvídat. Naproti tomu, opakování téměř identického chování, kterým byl znemožněn následný pokus o předání, nemůže být rozumně klasifikováno jako vyšší moc, ledaže měl příslušný orgán, s ohledem na skutečnosti daného případu, důvod se domnívat, že se takový scénář nemůže opakovat.

85. Je na vnitrostátním soudu, aby na základě všech skutečností, které má k dispozici, zjistil, zda v projednávané věci byly požadavky uvedené v čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí splněny i podruhé.

4. Odpověď na druhou otázku

86. Mám za to, že čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí je třeba vykládat tak, že umožňuje opakovanou dohodu o novém datu předání pouze v případě, kdy nové nebo opětovně se vyskytující okolnosti bránící předání představují samy o sobě nový případ vyšší moci.

C – Dovětek

87. V pozadí této věci lze nalézt dva širší protichůdné zájmy, možná ne zcela vyjádřené, ale zcela jistě relevantní: základní morální zásada, že nikdo nesmí být zvýhodněn v důsledku svého protiprávního jednání⁴³, a potřeba přimět členské státy, aby k postupu předávání přistupovaly zodpovědně z hlediska jeho plánování a uskutečňování.

43 — Irská a litevská vláda na jednání navrhly, aby jednání odpůrce bylo kvalifikováno jako zneužití práv. Podle jejich názoru T. Vilkas svým násilným chováním uměle vytvořil podmínky pro své propuštění podle čl. 23 odst. 5.

V daném kontextu nepovažují koncept zneužití práv za relevantní. Podle ustálené judikatury vyžaduje důkaz o zneužití objektivní prvek, ze kterého vyplývá, že i přes formální dodržení podmínek stanovených unijní právní úpravou nebylo dosaženo cíle sledovaného touto právní úpravou, a subjektivní prvek spočívající v záměru získat výhodu vyplývající z unijní právní úpravy tím, že jsou uměle vytvořeny podmínky vyžadované pro její získání. Viz například rozsudek ze dne 18. prosince 2014, McCarthy a další (C-202/13, EU:C:2014:2450, bod 54 a citovaná judikatura).

Umím si jen obtížně představit, že by odpůrce svým násilným bráněním předání formálně splnil jakékoliv podmínky stanovené unijním právem. Nanejvýš by takové chování v řadě vnitrostátních právních systémů bylo kvalifikováno jako maření výkonu úředního rozhodnutí nebo jako obdobný trestný čin podle vnitrostátních právních předpisů.

88. V tomto stanovisku se snažím nalézt rozumný kompromis mezi těmito dvěma zájmy a zároveň respektovat základní práva vyžádané osoby: v případě restriktivního výkladu nových nebo opětovně se vyskytujících okolností, které jsou mimo kontrolu členských států, lze nové datum předání podle čl. 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí stanovit opakovaně. Existují však jasná omezení této možnosti, a to vnitřní i vnější. Podle vnitřních omezení, stanovených rámcovým rozhodnutím, se musí jednat o skutečné okolnosti, které jsou mimo kontrolu členských států, nikoli pouze o situace vzniklé z důvodu nedostatečné přípravy či příhodnosti pro členské státy. Neexistují-li takové okolnosti, musí být vyžádaná osoba v souladu s čl. 23 odst. 5 okamžitě propuštěna. Vnější omezení stanoví, že se na délku a podmínky vazby při opakovaném použití čl. 23 odst. 3 vztahuje Listina, vykládána ve světle EÚLP.

89. Konečně je třeba uvést, že toto stanovisko se omezuje na výklad pojmu „okolnosti, které jsou mimo kontrolu [...]“ a na možnost opakovaného použití čl. 23 odst. 3. Je však třeba spravedlivě uznat, že právními otázkami, jimiž se zabývá toto stanovisko, jehož cílem je poskytnout užitečnou odpověď na konkrétní otázky položené předkládajícím soudem v projednávané věci, nejsou vyčerpány výkladové problémy, jež mohou potenciálně vyvstat v souvislosti se stávajícím zněním článku 23 rámcového rozhodnutí. Toto stanovisko se konkrétně nevyjadřuje k právnímu statutu nebo platnosti evropského zatýkacího rozkazu v případě použití čl. 23 odst. 5 rámcového rozhodnutí, který vede k povinnému propuštění vyžádané osoby z vazby.

IV – Závěry

90. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené Court of Appeal (Irsko) odpověděl následovně:

- „1) Článek 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy je třeba vykládat tak, že umožňuje opakovanou dohodu o novém datu předání. V případě opakovaného použití čl. 23 odst. 3 je ponechání vyžádané osoby ve vazbě v souladu s článkem 6 Listiny základních práv Evropské unie pouze v případě, že postup předávání splňuje požadavek řádné péče, že jsou relevantní ustanovení vnitrostátního práva předvídatelná, dostupná a přesná a že je vazba v souladu se zásadou proporcionality.
- 2) Článek 23 odst. 3 rámcového rozhodnutí je třeba vykládat tak, že umožňuje opakovanou dohodu o novém datu předání pouze v případě, kdy nové nebo opětovně se vyskytující okolnosti bránící předání představují samy o sobě nový případ vyšší moci.“